

HACCIN DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ

Selahattin Kaya
İstanbul Müftüsü

Hac, öncelikle Cenab-ı Hakkın emri olarak yapılır, ibadet maksadıyla ve mükâfatını sadece Allah Teâla'dan bekleyerek ifa edilir.

YENİ bir Hac mevsimi heyecanı gönülleri sardı. İnanan kalpler, biran önce Kabe'ye varmak, yüzünü "Hacer-i Esved"e sürmek, mübarek makamlarda ibâdetlerle başbaşa kalmak ateşle yanıp tutuşmaktadır. "Lebbeyk" nidalarıyla oraya çağrılan bahtiyar kulları kim tutabilir?

Hz. İbrahim'in yaktığı meşale

"insanları Hacca çağır; yürüyerek veya binekler üstünde uzak yollardan sana gelsinler." (Hac. 27) Davet umumi, bütün insanlara açık, ayırım yok. Yeterkl gelsinler, gelsinler de; "Tâkl kendi menfaatlerine şahit olsunlar"... (Hac. 28)

Menfaatler ve hikmetler

Ayette, "Gelsinler de kendilerine hazırlanmış olan menfaatleri görsünler, onlardan nasiplerini alsınlar" buyrulmaktadır.

Hac öncelikle Cenab-ı Hakkın emri olarak yapılır. İbadet maksadıyla ve mükafatını sadece Allah Teala-dan bekleyerek ifa edilir. Bütün ibadetlerde olduğu gibi, Hac'da da bu husus ön planda tutulmalıdır. "Hacı denilsin" diye veya turistik maksatla, ticaret amacıyla yola çıkılan Haclar, hangi niyetle yapılırsa, elde edilecek kazanç onunla sınırlı kalır.

Çok yönlü bir ibadet

Önce malî yönü olan bir ibadettir. İnsanın imtihanında zorlandığı bir mevzuda, fedakârlık yaparak malını Allah yolunda harcayarak bu vazifesini yapacaktır.

Cömertlik imtihanında başarılı olacaktır. "Canın yongasını kendinden ayıracak ve yerli yerinde sarfedecektir.

Kurban kesecektir. Fakir fukaraya tasaddukta bulunacaktır. İhtiyaç sahiplerini sevindirip dua alacaktır. Hayır hasenat yapıp kalıcı eser bırakacaktır.

Hacca başlamadan önce muhitindeki, yakınlarındaki fakir fukarayı gözetmek onların gönüllerini almak gerekir. "Allah'ın kendisine verdiği imkanlardan başkalarını da faydalandırma" prensibini hac yolcumuz asla unutmamalıdır.

Dargın yola çıkılmaz

İnsanlık hali her hangi bir kişi ile darılmış ise nefsini ayaklar altına alıp barışmalı ve tertemiz bir kalple yola çıkılmalıdır. Hak sahiplerinin hakları verilmeli, helallik alınmalıdır. "Gidipte gelememek, gelip de görememek" bu yolun ve seferin genel kaidelerindedir.

Ahret yolculuđu

Hac bir nevi ahiret seferidir. İhram kefeni, Arafat mahşeri, diğer rükün ve şartlarının herbiri ahiret yolculuğunun bir benzerini bize hatırlatmaktadır. En sonunda: "Mebrur Haccın karşılığı ancak cennettir." (Nesai: Hac) müjdesini veren hadisi şerifin gösterdiği hedefe varmaktır. "Mebrur Hac" ise, kendisine hiç bir günah karışmayan, eksiksiz olarak ifa edilen kabul edilmiş hac anlamına gelir.

Sabır imtihanı

Haccın en belirli yönlerinden biri "meşakkatli bir ibadet" olmasıdır. Resulü Ekrem Efendimiz hiç bir ibadetin niyyetinde; "Yarabbi bunu bana koiaylastır" niyazında bulunmamış, haccın ise her bölümünde niyetine, Ta Rab bunu bana koiaylastır" duasını eklemiştir. Haccın her safhası meşakkatlerle doludur. İnsan bu engelleri sabırla, tahammülle ve Rabbimizin sayısız yardımları ile aşacaktır.

Şeytanın ençok sataştığı ibadet

Rabbimizin hacıya vereceği sayısız ecirleri ve sevapları engellemek için şeytan umulmadık yerlerde ve umulmadık şekillerde musallat olup kişiyi günaha sokmaktadır. Bunu anlayan uyanık müminler, kendilerini şeytanın değil, Rabbinin emirlerine İtaate zorlayarak vazifelerini ifa ederler. Şeytanı da yanlarından kovarak ve taşıyarak şerrinden kıyamete kadar uzak kalmaya çalışırlar.

Cemaat ruhunun pekişmesi

Hac topluca yapılan bir ibadettir. Hacı evinden çıkışından itibaren, kendisini aynı gayeye yönelmiş insanlarla birlikte bulacaktır. Bu topluluk ibadete yönelik olduğu için, diğer topluluklardan ve seferlerden çok farklıdır. Hacı bunun şuuru içinde olmalı, kardeşlerin hakkına hukukuna son derece riayet etmeli, bir kardeşini incitmemek için çok dikkatli davranmalıdır.

Üzülerek ifade edelim ki, çeşitli sebeplerle hacılarımız bu hususlara dikkat et-memekte, İtişip kakışmakta, münakaşalar etmekte, dargınlıklara varan hallere düş-mektedirler.

"...Hacca teşebbüs eden kimse bilmelidir ki, hac'da söğüşmek, döğüşmek yoktur." (Bakara: 197) Ayeti kerimesinin sarahatle yasağına rağmen buna riayet edilmemesi çok büyük bir eksiklik olarak göze çarpmaktadır.

"Kardeşini kendi nefesine tercih" emri hac'da unutulmaktadır.

Çok yönlü İslâmî eğitim

İtiraf edelim ki, bizim insanımızın İslâmî kültürü çok zayıftır. Çeşitli yörelerimizden, yaşları, görgüleri, kültür seviyeleri farklı insanları muayyen bir müddet için hareket halinde ve aynı meskenlerde bir arada bulundurmak, sevk ve idare etmek oldukça güç bir iş. Bununla beraber bu beraberlik esnasında bu insanlarımıza birşeyler verebilmek, özellikle diğer insanlarla münasebette riayet edilecek hususlar, haccın İnsanlara kazandıracığı güzel huy ve hasletler, İslâm âlemin dört bir yanından gelen hacılardan alacakları ders ve İbretler hatırlatılmalıdır.

Hacılarımızın bir çoğu kendi eksiklerini görme yerine, başkalarının kusurlarıyla meşgul olmaktadırlar. Afrikadan gelmiş, yeni Müslüman olmuş kişilerin yanlış hareketleri hacımızın dilinde destan olur. Oysa ki, hacımız gözünü orada hac ibadetini, namazını, niyazını, Kur'anını İslâm âdap ve erkanını en iyi şekilde ifa eden mükemmel müslüman-lara çevirmeli, onlardan ibret alıp onlar gibi olmalıdır. Orada göz yaşı döken âşık lar görülmeli, duada kendinden geçenler, elinden Kuranı bırakmayanlar, edebi ile girip çıkanlar, kimseyi incitmemek için gayret sar-feden olgun kişiler hacımızın güzel örnekleri olmalı ve bunlar gibi hareket etme şuuruna varmalıdırlar.

Haccın göz ardı edilen ekonomik yönleri

Her yıl yüzbinlere varan hacılarımızın hac ibadetini ifa etmek için sarfettikleri paralar milyarlarla ifade edilmektedir. Bu husus birçok, maalesef iyi niyetli olmayan kişilerin iştahım kabartmakta hacı'ya sömürmek için her türlü hilelere tevessül etmektedirler.

Geçmiş yıllardaki aksaklıklar sonucu Diyanet işleri Başkanlığına verilen "Hac İşleri" maalesef son yıllarda turizm şirketlerinin baskısı ile kararname delinmiş, "Hac sömürüsü" olanca gücüyle yeniden hortlamıştır. Bu hususun ilgililerce gözden geçirilmesi ve tedbir alınması, Hac'ın sıhhatli yerine getirilmesi, hacının sömürülmesinin önlenmesi bakımından bir zaruret olmaktadır.

Hacca hiç bir suretle turizm ve ticaret gözüyle bak-mamalı, Allah'ın kesin emir-lerinden olan bir "İBADET" nazarıyla bakılmalıdır. Bu incelik kavrandığı zaman "Hacı Tüccarları" bu işten ellerini çeker ve Devletin ve Diyanet'in himaye kontrolünde eksiksiz ve istismar-sız bir şekilde bu iş yerine getirilmiş olur.

İslam âleminin büyük kongresi

Haccın büyük menfaat ve hikmetlerinden biri de, İslâm âleminin dört bucağından gelmiş insanların, dil, ırk, şekil ve renk farklılığına rağmen kaynaşmaları, anlaşmaları ve birbirinden etkilenmeleridir. Milletler ve fertler daima birbirinden alış verişlerde bulunmaktadır. Tanınmak, örnek kültürden ve hareketlerden etkilenmek kaçınılmaz olmaktadır. Her millet dünya üzerinde kendinden başka milletlerin ve insanların da bu-lunduğunun farkına varmaktadır. Özlenen bu büyük kongrenin daha faydalı ve pratik yönleri de olan İslâmın lehine faaliyet alanlarına kaydırılmasıdır.

iman tazelenmesi

"İnsanlar için yeryüzünde kurulan ilk ev Mekke'de bulunan mübarek ve âlemler için hidayet kaynağı olan Kabe'dir. Orada apaçık deliller vardır. İbrahim'in makamı vardır. Kim oraya girerse emniyette olur. Oraya gitmeye gücü yeten herkese Allah için Kabe'yi ziyaret edip haccetmek farzdır". (Ali İmran: 96,97)

Hidayet kaynağı, Allah'ın kutsal kıldığı, vahyin indiği ilk yerler mü'minlerin ruhla-rında tarifi imkansız hareketler ve değişiklikler meydana getirmektedir. İman tazelenmekte, günahlar bağışlanmakta, ruhlar yücelmek-te, ibadetlerin farklı zevkleri tadılmaktadır. Bu husus insan hayatı için bulunmaz bir fırsattır.

Ayrıca Resulü Ekrem Efendimizi ziyaret ayrı bir zevk ve haz kaynağıdır. "Mesci-dimde kılınan bir vakit namaz, diğer mescitlerde kılınan bin vakit namazdan daha efdaldir. Ancak Mes-cid-i Haram müstesnadır. Mescid-i Haramda kılınan bir vakit namaz, diğer mes-citlerde kılınan yüzbin vakit namazdan daha hayırlıdır." (Ahmet bin Hanbel).

Ne mutlu "Makbul bir Hac" yapıp Resulü Ekrem'in şu müjdesine nail olanlara: "Kim hac yapar, bu esnada kötü işlerden korunur, çirkin hal ve davranışlardan uzak durursa, annesinden doğduğu gündeki gibi günahlardan kurtulur." (Buhari).